

Gespreksnotitie van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden t.b.v. het rondetafelgesprek over de Kaderrichtlijn Water (KRW) op 1 juni 2023.

De eindsprint naar een betere waterkwaliteit en biodiversiteit in 2027

De KRW, het lijkt een onhaalbare opgave als we de vele berichten in de kranten lezen. En omdat wij als waterschap hier een belangrijke rol in spelen, trekken we ons dat aan. Ook wij zien dat het moeilijk gaat worden. En tóch moeten we onszelf en de rest van Nederland blijven motiveren om de nodige verbeterstappen te zetten. Want er worden ondertussen wel mooie resultaten geboekt. Zo zien we dat de otter terug is in ons beheergebied en leidt ecologisch beheer van boerensloten wel degelijk tot een [toename](#) van water- en oeverplanten. Ook weten we burgers te bereiken, in binnen- en buitenland met de [visdeurbel](#). Met de juiste zetten is er nog van alles mogelijk. De Unie van Waterschappen is in haar bijdrage al ingegaan op de overkoepelende boodschap van de waterschappen. In deze bijdrage leest u het perspectief uit onze dagelijkse waterbeheerpraktijk en wat wij aanvullend daarop nodig hebben voor de eindsprint naar 2027.

1. Alle partijen met verantwoordelijkheid evenredig aanspreken, stimuleren en binden

Het verbeteren van waterkwaliteit en biodiversiteit vraagt veel verschillende acties van veel verschillende partijen. Waterschappen zijn hierin een belangrijke schakel en vanuit deze verantwoordelijkheid voeren wij de maatregelen uit die op ons bord liggen. We staan voor de afspraken die we hierover met provincies en Rijk hebben gemaakt. Naast inrichting- en beheermaatregelen dringen wij onder andere emissies uit rioolwaterzuiveringen terug en zetten de eerste stappen met innovatieve zuiveringstechnieken om medicijnresten uit het afvalwater te verwijderen. Maar naast deze maatregelen is er meer nodig. Waterschappen kunnen niet aan alle knoppen draaien. Het helpt ons als alle partijen, van Rijk tot burger en van natuurbeheerder en agrariër tot gemeente, evenredig op zijn verantwoordelijkheid wordt aangesproken, gemotiveerd en gestimuleerd. Pas als de hele keten gaat samenwerken en iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt, zetten we stappen richting doelbereik.

2. Afstemming Rijk-regio is nodig voor draagvlak en uitvoerbaar beleid

Wij zijn ervan overtuigd dat wij het verst komen als we samenwerken met onze gebiedspartners. Het uiteindelijk verplichten zien wij als een stok achter de deur voor de achterblijvers die niet vrijwillig de nodige stappen zetten. Wat ons betreft vraagt doelbereik dan ook een combinatie van vrijwilligheid en regelgeving. We vragen het Rijk nadrukkelijk om hierover met de regio in gesprek te gaan. Het invoeren van wet- en regelgeving over de regio zonder afstemming vooraf, leidt tot hakken in het zand en onbegrip bij de gebiedspartners en betrokkenen, waar wij als waterschap dagelijks ons werk mee doen. Een voorbeeld hiervan is de aanwijzing van nutriënt verontreinigde gebieden. Heldere kaders vanuit landelijke regelgeving moeten de voorzet zijn die de regio met gebiedskennis en inhoudelijke expertise kan inkopen. Het is nodig dat we de afstand van Den Haag naar de diepe polders en hoge zandgronden overbruggen, zodat regelgeving voor ons beter uitvoerbaar en uitlegbaar wordt.

3. Kijk breder dan alleen KRW, juist in het overig water ligt potentie

Om kansen voor waterkwaliteit en biodiversiteit te kunnen pakken, moet de waterkwaliteitsblik van onder andere het Nationaal programma landelijk gebied (NPLG) breder dan de KRW. In ons beheergebied vormen de aangewezen KRW-waterlichamen slechts 5% van het oppervlaktewater. Daarom willen we ook expliciet aandacht voor al het overige water in sloten en wetingen. We zien juist dat in stadswater en boerensloten nog veel potentie aanwezig is. En juist daar willen partijen samenwerken aan een mooie en gezonde leefomgeving. In de gebiedsgerichte aanpak vanuit het NPLG liggen hiervoor vele kansen door bijvoorbeeld de opgave voor groenblauwe dooradering te koppelen aan waterkwaliteit en biodiversiteit. Wanneer we deze kansen kunnen pakken is een

landelijk paling-otter netwerk mogelijk waarin we onze sloten en kanalen ontsluiten als leefgebied voor deze iconsoorten .

4. Focus op de eindsprint vanuit een positief beeld

Waterschappen staan bekend als overheidspartij met uitvoeringskracht en wij waken er dan ook voor dat er teveel tijd, capaciteit en negatieve aandacht gaat zitten in de vraagstelling 'wat als we de doelen niet gaan halen'. Deze tijd en capaciteit besteden wij liever aan activiteiten en projecten om de waterkwaliteit en biodiversiteit in onze watergangen te verbeteren. Dat is namelijk één van onze kerntaken en daar ligt onze expertise. Ook denken wij daarmee in 2027 het 'beste verhaal' te hebben. We vragen het Rijk om de focus te houden op wat er wél nog kan in plaats van wat er niet lukt, en samen met de Provincies in hun rol als toezichthouder op de KRW, de regionale waterbeheerders te ontzorgen en te adviseren wat er minimaal in 2027 aan dossiervorming nodig voor de afrekening vanuit Europa.

5. Klimaatverandering en uitblijven aanpak uitheemse rivierkreeften vergroten de opgave

Klimaatverandering en het uitblijven van een grootschalige aanpak van de rivierkreeftproblematiek maken de toch al grote opgave voor waterkwaliteit en biodiversiteit nog groter. De stappen die we vooruit zetten worden teniet gedaan door droge, hete zomers waardoor blauwalg en andere waterkwaliteitsproblemen optreden. De afgelopen zomers laten zien dat dit inmiddels een gegeven is en geen uitzondering. Ook wordt helder water in boerensloten en stedelijke watergangen troebel door schade veroorzaakt door uitheemse rivierkreeften. Naast de verslechtering van de waterkwaliteit leidt dit ook tot frustratie bij onszelf en onze gebiedspartners wiens inspanningen voor ecologisch beheer en onderhoud teniet worden gedaan. Het probleem van rivierkreeften is al jaren bekend en toch blijft actie vanuit het Rijk uit. Daarom herhalen we hier onze oproep uit de brandbrief. Er is op korte termijn een landelijk gecoördineerde grootschalige aanpak nodig om deze problematiek het hoofd te kunnen bieden. Op vrijdag 2 juni as. is er een werkbezoek in Zegveld om in het veld te laten zien welke impact deze problematiek geeft. Er is nog ruimte voor Kamerleden om hierbij aan te sluiten.

Tot slot

De natuur is niet maakbaar. Wij kunnen alleen de omstandigheden creëren zodat de natuur zich kan ontwikkelen. Dat is onze taak en opgave en hier spannen wij ons elke dag voor in. Want werken aan waterkwaliteit en biodiversiteit is werken aan een mooi en gezond Nederland voor nú maar zeker ook voor onze kinderen de toekomst. Wanneer we de afstand tussen Rijk en regio weten te overbruggen, alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen door samen te werken en de uitheemse rivierkreeften grootschalig aanpakken, dan zijn stappen richting doelbereik nog zeker te zetten.